

KRONIKA POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOLOGICZNEGO ZA ROK 1994 CHRONICLE OF THE POLISH GEOLOGICAL SOCIETY FOR 1994

Stanisław Węclawik

1927 - 1994

Stanisław Węclawik urodził się 23 października 1927 roku w Skierbieszowie powiat zamojski. Siedmioklasową szkołę ukończył przed rozpoczęciem II wojny światowej. Represje okupanta niemieckiego nie oszczędziły rodziny Stanisława Węclawika. W listopadzie 1942 roku wraz z Rodzicami i rodzeństwem został wysiedlony przez Niemców. Po kilkudniowym pobycie w obozie przejściowym w Zamościu Stanisław Węclawik został 5.12.1942 roku wywieziony do Niemiec na przymusowe roboty, pomimo widocznego kalectwa skrzywienia kręgosłupa. Przez kilkanaście dni pracował On przy robotach kolejowych w Berlinie, następnie został przewieziony do fabryki w miejscowości Schwedt am Oder, Kreis Angermunde. Pracował tam od 8.12.1942 do 20.06.1943 r. Ze względu na stan zdrowia został zwolniony i przyjechał do Sanoka, gdzie od 1.07.1943 r. rozpoczął pracę jako laborant w aptece. Bierze udział w tajnym nauczaniu, a po oswoobodzeniu w roku 1944 uczęszcza do gimnazjum i liceum ogólnokształcącego w Sanoku, gdzie w 1947 r. zdaje maturę.

Po zdaniu egzaminu wstępnego rozpoczyna w październiku 1947 r. studia w Akademii Górniczej na Wydziale Geologiczno-Mierniczym. Pracę na stanowisku młodszego asystenta rozpoczął 1.12.1950 roku w Katedrze Geologii Ogólnej II. W czerwcu 1952 roku uzyskuje tytuł magistra inżyniera nauk technicznych. Od 1.07.1953 r. zostaje starszym asystentem w Katedrze Geologii Ogólnej II, a od 1.04.1955 r. zostaje adiunktem w Katedrze Geologii Ogólnej. Pracę doktorską pt. "Budowa geologiczna płaszczowiny magurskiej południowej części Karpat Gorlickich" broni w 1966 r. i uzyskuje tytuł doktora nauk technicznych. 1.07.1969 r. zostaje mianowany docentem i obejmuje stanowisko Kierownika Zakładu Geologii Regionalnej i Ochrony Złóż Instytutu Geologii Regionalnej i Złóż Węgla.

Prowadzenie praktyk studenckich w rejonie Krościenka nad Dunajcem, kartowanie prawobrzeżnych dopływów Dunajca w

tym rejonie, zainspirowały St. Węclawika i K. Bogacza do przedśledzenia występowania warstw znanych jako flisz graniczny. Pierwsza publikacja na ten temat ukazała się w 1962 roku.

Znajomość budowy geologicznej tej części Karpat pozwoliła na opracowanie i opis tras wycieczek VI Kongresu Asocjacji Karpacko-Bałkańskiej oraz XXXVI Zjazdu PTG.

Prowadzone przez S. Węclawika prace terenowe, a następnie opracowanie ich wyników pozwoliły na opublikowanie prac opisujących występowanie mikrofauny w warstwach magurskich Beskidu Niskiego (1965, 1968).

Jednym z głównych nurtów działalności naukowej S. Węclawika było występowanie źródeł wód mineralnych w Karpatach, ze szczególnym uwzględnieniem rejonu Beskidu Niskiego. Ta problematyka przewija się w Jego działalności od najwcześniejszego okresu aż do Jego zgonu. Do opracowań wcześniejszych należą publikacje z lat 1967 i 1970.

W roku 1972 doc. dr S. Węclawik ulega wypadkowi, a po operacji i długotrwałej rehabilitacji przechodzi w 1973 r. na rentę inwalidzką z powodu trwałego niedowładu kończyn dolnych.

Trwałe kalectwo i przywiązanie do wózka inwalidzkiego nie osłabia Jego działalności naukowej, pozbawiając Go jedynie możliwości prowadzenia kartograficznych prac terenowych i zajęć dydaktycznych tych najbardziej umiłowanych przez Niego. W tym okresie publikuje znaczną liczbę opracowań dotyczących budowy geologicznej płaszczowiny magurskiej, ze szczególnym uwzględnieniem występowania wód mineralnych.

Kontynuując prowadzone wcześniej prace naukowe dotyczące występowania wód mineralnych w Karpatach doc. Węclawik zwraca baczniejszą uwagę na ich genezę, oraz zagrożenia wynikające z antropopresji przez przemysł i działalność gospodarczą człowieka. Oprócz zagadnień poświęconym Karpatom w całości, skupia Swoją szczególną uwagę na wodach mineralnych okolic Wysowej i Tylicza (1980, 1984, 1987).

Współpracuje ściśle z Państwowym Instytutem Geologicznym, a szczególnie z Oddziałem Krakowskim PIG, gdzie był zatrudniony w niepełnym wymiarze od 1.07.1987 aż do zgonu.

Interesuje się zagadnieniami sozologicznymi związanymi z ochroną źródeł i złóż wód mineralnych, umożliwia Mu to współpraca z Zakładem Sozologii Polskiej Akademii Nauk (Centrum Podstawowych Problemów Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią) w niepełnym wymiarze, od lutego 1988 roku do listopada 1992 r. W tym czasie publikuje szereg opracowań, a także jest współautorem Encyklopedycznego Słownika Sozologicznego.

Stanisław Węclawik opublikował łącznie 99 prac (w tym jedna ukazała się po Jego śmierci). W okresie od 1961 do 1971 opublikował 26. W latach następnych (1975 do 1995) ukazały się 73 publikacje. W zdecydowanej większości dotyczą one zagadnień utworów fliszowych Karpat Polskich, a wśród nich 30 pozycji zajmuje się zagadnieniami wód mineralnych Wysowej i Tylicza. W roku 1993 ukazały się objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski – Arkusz Tylicz 1:50 000, a w roku 1995 (pośmiertnie) mapa geologiczna szczegółowa – Arkusz Tylicz 1:50 000 współautorstwa z A. Wójcikiem.

Janusz Dziewański, Jerzy Chrzastawski